

11. března

„Tak přeče, do prdele, nebudeme vyhazovat tohle, když se tím dá topit!“ ukázal Štefan na kus nahnilého dřeva válejícího se před dřevníkem otevřeným oběma polovinami dveří na zahradu, aby šlo dovnitř světlo.

On a Pavla stáli skoro v bojovném postoji nad dřevem, o které se strhla hádka, jako už po několikáté za den pro každou maličkost.

„Podívej, kolik tady toho je, to nespálíme, ani kdybysme se zbláznili. Nebudeme přeče schovávat takovýhle hnusy, když jsou v tom hřebíky!“

„Bude se topit vším dřevem! Do háje, oheň budeme dělat z větví! Když máme něco do krbu, tak to necháme do krbu!“ Štefan vzal dřevo a hodil ho na hromadu, která byla vyčleněná na topení v krbu.

Pavla rozhodila lhostejně ruce. „Dobře, tak si tady navrš třeba miliardu takovejch kravin. Nechápu ale, k čemu to je.“

Kolem prošel Jakub s tvářmi začerněnou od prachu, jak probíral v koutě dřevníku železné křápy. Nesl ven hromadu starých hadrů směrem k ohništi na zahradě, kde se už vršila pořádná hromada podobných nepotřebných věcí. Podíval se na oba dva a s úsměvem pokračoval v cestě. Pavla zachytila jeho pobavení a se stejným výrazem se podívala na Štefana. Nebrali své hádky

vážně. Hádali se od rána. Kdyby tady nebyl jeden z nich, měl by ten druhý přirozeně hlavní slovo, ale takhle byli na organizaci dva a v těch nejbanálnějších záležitostech se nemohli dohodnout. Pavlu jejich hádky bavily a Štefana očividně také.

„Dobře, klidně se tím zadus!“ vykřikla naposled a vztekala se, že mu už po tolikáté ustoupila.

„Kolik je hodin, nenecháme toho?“ podíval se na ni Štefan. Řekla, že je čtvrt na sedm. Za chvíli se mělo začít stmívat. Zahradu, na které se pomalu ochlazoval vzduch po suchém slunečném odpoledni, se začala halit do šedivého podvečerního nádechu.

„Balíme to, konec!“ zavolal Štefan k ohništi, kde postávali, také už nečinně, Jakub s Nikolou. Sedl si na větší kámen u stěny dřevníku a rukávem staré košile si otřel zaprášenou tvář.

„Vypadáme jak magoři,“ zasmál se, když od ohniště přišel Jakub se svým šedivým obličejem.

„Jak bezdomovci,“ kývl. „Takhle jsem se už dlouho nenadřel,“ prohodil spokojeně. Sedl si na zem a svalil se do trávy. Celý den chodil v kraťasech z ustřížených starých rozedraných džín. Zima mu nebyla, říkal, že je po svých cestách zvyklý na mnohem horší poměry.

„Já už taky nemůžu,“ oznámila Nikola. „Nemám jít udělat čaj, něco si dáme, ne?“ Sedla si stejně jako ostatní do trávy.

Pavla přikývla a pokynula Nikole, aby šla dělat čaj, ta se ale nezvedala; stejně jako ostatní zůstala mlčky sedět.

V tichu vyniklo pronikavé mlčení zahrady. V křovinách a holých stromech kolem plotu, i ve třech smrčcích u studny nedaleko místa, kde seděli, se ozývaly osamělé ptačí hlasy. Ptáci zapípali každou chvíli z jiné strany a jejich pípnutí vždy na chvíli oživilo hluboké ticho podvečerní vesnice. Od čistého obzoru nad hrudovitou zeminou polí přicházel šedavý opar. Vzduch ochladl. Zem, celý den prohříváná sluncem, začínala studit.

Slunce zapadalo nenápadně, ani nezbarvilo oblohu. Jen pár nažloutlých pruhů nad polem na západě, kam bylo vidět přes starou silnou hrušeň a rozbitý plot, ukazovalo místo, kde se slunce skrývalo za šedou clonou mraků.

„Jakube,“ promluvil potom Štefan, „jdeme spravit ten plot,“ otráveně pohodil hlavou k místu, kde byla pravděpodobně díra. Dopoledne, když vstávali, přišla sousedka a důležitě jim několik minut sdělovala, že v plotě na zahradě mají díru a lezou jim tudy dovnitř slepice. Štefan hned po jejím odchodu řekl, že určitě při-

šla jen kvůli tomu, aby zjistila, kdo všechno je teď v domě. Pavla si myslela to samé.

Jakub se ztěžka zvedl z trávy. „Já tam nic nevidím,“ pátral zrakem na dálku.

„Vona má sama díru v hlavě,“ prohodil Štefan.

„Hele, je tam,“ ukazovala Pavla na místo hned u stěny domu. „Možná ji tam sama udělala, aby sem mohla přijít!“

„To by jí svatá bázeň nedovolila,“ zamítl rozhodně Štefan.

„Bázeň před farmou anarchokomunismu jest veliká,“ pronesl Jakub.

„A cesty extremismu jsou nevyzpytatelné,“ kývl Štefan. Spiklenecky se na sebe podívali a vydali se ke hromadě dřeva na spáleni. Vybírali z ní různé kusy dřeva, sháněli provazy a hřebíky.

„Ženy, vážne vám kuchyň!“ zavolal za chvíli Štefan od ohniště, když Pavla s Nikolou pořád seděly v trávě.

Pavla se zasmála. Zvedly se z trávy a šly ke kuchyňskému oknu. Celý den bylo otevřené a chodilo se jím do domu. Vyhouply se na parapet a na odrovené stěně přibýly další zabláčené šmouhy od bot.

V kuchyni bylo šero. Pavla rozsvítila a mdlý svit slabé žárovky zalil místnost. V koutech se přes den usadila zima, ale zvenku stále ještě táhl oknem svěží vzduch.

„Já to udělám,“ převzala Nikola své kuchyňské povinnosti.

Pavla vymýšlela, jak přeskupit nábytek, aby u okna nepřekážel stůl a nebránil volnému průchodu. Vyhoupla se na parapet a sedla si tak, že viděla akorát na Jakuba a Štefana, jak vzadu zápolí s plotem. Něčemu se právě chechtali. Nebylo jim rozumět, ale jejich hlasy byly jediným zvukem v přibývajícím zvláštním tichu. Nikola v koupelně umývala hrnky a potichu si zpívala. Nota kostelní písničky se odtud linula jako tenký provázek.

Pavla si zapálila cigaretu. Dlouze vydechla a blaženě do sebe nechala vsáknout všechny vjemy znehybnělé chvíle.

Chtěla co nejdéle takhle sedět na okně a jen pozorovat, co se děje kolem, a všechno si to zapamatovat. Náhle musela vyprsknout smíchy, když viděla, jak Štefan přibíjí na plot nesmyslně dlouhé prkno úplně napříč a Jakub odbíhá k hromadě a nese odtud staré prohnílé hrábě. Oba potom za stálého mluvení a výkřiků, kterým Pavla nerozuměla, přimotali provazy hrábě k plotu, takže tvořily s dlouhým prknem šikmý kříž. A Štefan zase odběhl k hromadě, chvíli ji přebíral, až vytáhl roztrhaný ubrus a dva

velké rámy na obrazy. Všechno to montovali provazy na plot. Odstupovali a prohlíželi s uznalým pokyvováním své dílo. Štefan se potom lehce přehoupl přes plot, který se povážlivě zakýval, a Jakub mu podával na druhou stranu další objevy z hromady. Nakonec už s hurónským smíchem přivázali na druhou stranu plotu celý starý vozík na dřevo. Štefan se za plotem rozchechtal, až se musel opřít rukama o kolena. Za chvíli znovu přelezl plot a oba dva se vraceli.

S vážnou tváří si pogratalovali. Teď už je Pavla slyšela.

„Výborně, soudruhu, vý-bor-ně!“ pronesl Štefan hrozně vážně a pokyvoval horlivě hlavou.

„Nyní se oprávněně domnívám, že plán je splněn na tisíc procent,“ souhlasil Jakub stejně vážně. „Využili jsme všech dostupných možností...“ ukázal na plot obalený křápy a oba se zase rozchechtali.

„Teď bude mít bába pokoj.“

„Ta z toho nebude několik nocí spát.“

Pavla je rozveseleně sledovala, když přicházeli k oknu. „Tak, muži, jakpak jste dnes pracovali?“

„Co se staráš, ženská, žrádlo sem a...“ odbýval ji Štefan posupným pohybem, ale nenechala ho domluvit.

„Nikolo, slyšíš to, MUŽI se vracejí, honem!“ lomila rukama úpěnlivě k Nikole, která všechno poslouchala a potichu se smála.

„Jejej, jejej,“ přidala se také pištivým ustrašeným hláskem, „já to ještě nemám.“ Roztřesenýma rukama sháněla hrnky, drobnými krůčky přitom poskakovala po kuchyni a přikrčeně se tiskla u kamen. Jakub se začal drát do okna, vyhrnoval si rukávy a schválně dupal po podlaze zablácenýma botama, ze kterých odpadlo pár kusů hlíny.

Štefan skočil do kuchyně přímo z parapetu a tvrdě přistál na podlaze. Vztyčil se a třískl pěstí do stolu: „A pak mi někdo bude vykládat, že jsem v životě nic nedokázal!“

S chechotem ukončili samovolně vzniklou hru.

Jakub navrhl, že si čaj vypijí v pokoji. Přesunuli se tam a rozsadili se na svých místech, která se za těch pár dnů už tak ustálila, že by si na místo, které patřilo druhému, nikdo jiný nesedl. Pavle a Jakubovi připadla nejlepší místa v křeslech u krbu. Štefan se bez řeči svého křesla vzdal hned, jak Jakub přijel, a usídlil se na pohovce. Nikolino místo bylo u malého stolku za Jakubovým křeslem.

V krbu hořel oheň. Upíjeli horký čaj a dojídali zbytky od oběda. Namátkou probírali všechno, co se událo za celý den.

Štefan požádal Pavlu o cigaretu. Zamyšleně kouřil. Pomalu vypouštěl kouř a pozoroval ho.

„Hele,“ začala mluvit po delším unaveném tichu Pavla, „víte, co mě napadlo? Tady je přece každé pátek ta diskotéka, nebo co to je. Zejtra je pátek, ne? Mě napadlo, že bysme tam mohli jít,“ rozhlédla se nejistě a svůj návrh zlehčila ironickým úšklebkem. Už předem počítala s neúspěchem.

„Zbláznila ses?“ zeptal se Štefan hned.

„No a co? Proč bysme nemohli někam jít? Mě to tady taky pořád nebaví... tak já tam klidně půjdu sama. – Jakube,“ obrátila se na něj, „nešel bys?“

Lhostejně zapřemýšlel a pokrčil rameny. „No třeba. Proč ne?“

Štefan opovrzhlivě sykl. Zavrtěl hlavou.

„Nikolo, pojď taky.“

„Já jsem nikdy na žádný diskotéce nebyla,“ poznamenala hloubavě. „A ani nevím, co bych si vzala na sebe.“

Pavla obrátila oči v sloup. „To, co nosíš každé den! To je teda problém!“

„To tam půjdeme v průvodu jak kretění?“ řekl Štefan. „Vždyť je to pro nějaký desetiletý blbečky.“

„Proč bysme tam jako chodili v průvodu?“ nechápala Pavla. „Půjdeme tam úplně normálně. A proč říkáš my? Nebo že bys tam šel taky?“ popíchl ho.

„Von by tam šel jedině sám,“ poznamenala Nikola s pousmáním a podívala se na Štefana.

„Ty chodíš taky na diskotéky?“ zeptala se Pavla překvapeně.

„Ne v procesí,“ ucedil křivě.

„Tak půjdeš pět metrů za náma,“ povytáhla Pavla vítězně obočí a Štefan její výmluvný pohled opětoval dalším svým úšklebkem, za kterým se ale skrýval jakýsi úsměv.

„No dobrý, takže kulturní zpestření jsme teda vyřešili,“ uzavřela Pavla. Jakub se letmo pousmál, ale to už byl zase skloněný nad stránkou knihy.

„Nikolo, prosím tě, sedni a hraj. To je kultura, jestli to někoho zajímá,“ řekl Štefan.

„Já dneska asi hrát nebudu,“ řekla nejistě.

Štefan vstal, přišel k ní, chytil ji za ramena a neúprosným pohy-

bem ji nasměroval ke klavíru. „Dobrý, my tomu rozumíme,“ řekl. Rezignovaně rozhodila ruce.

„Kdo chce víno?“ zeptal se, když odcházel do kuchyně. Chtěli všichni.

Nikola začala na rozehrání *Turecký pochod*. Pavla zhasla a nechala svítit oheň z krbu. Postavila Nikole na klavír svíčku.